

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm III. Cùm C.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

ente, non tamen is potest executionem facere, aut imperare.

2. *Ordinarij locorum per censuras coercere debent Iudices seculares, ne Ecclesiasticam immunitatem violent.*

NOTANDVM I. Tamen si propria confessio, aliâue probatio liquida producatur coram Iudice incompetente, non tamen is potest executionem facere aut imperare. Ratio est, quam dat Io. Monachus hîc, quia talis probatio nullius roboris est. *argum. c. 4. de iudiciis.* cùm ergo laicus in causis etiam ciuilibus Iudex sit incompetens aduersus Clericum; sequitur, quòd nec probationes recipere, nec secundùm recepta executionem facere queat. Adde, licet contra Clericum lata sit sententia à suo Iudice, tamen potestatem secularem exequi non posse absque mandato, vt Anchoranus hîc monet, quia executio sententiæ est actus iudicialis. Idem docet gl. hîc. verb. *compellunt.* vbi ait, quòd Bononienses habuerint tale statutum, vt contractum inter Clericos celebratum cum auctoritate Rectoris ipsorum, illi executioni mandarent, v. g. captis pignoribus, vel arrestatis bonis: verùm hoc statutum tanquam illicitum reuocatum fuisse testatur Francus hîc n. 5.

2. **NOTANDVM II.** Ordinarij locorum per censuras coercere debent Iudices seculares, ne ecclesiasticam immunitatem violent; idque tamen diuturnam consuetudinem prætant, cùm hæc sit corruptela & temeritas potiùs, quàm consuetudo, vt hîc gl. monet; vel tamen si super eâ re laici statutum habeant: quia sicuti sententia laicæ potestatis Ecclesiasticos non ligat, ita nec tale statutum, cùm utrobique desit iurisdictio, vt hîc gl. margin. ex Anchorano notauit.

CAPITVLVM III.

Cùm C.

PARAPHRASIS.

Soluisti certam pecuniæ summam in defectum debitoris laici, pro quo fideiussoras, & qui te indemnem seruare iuratus

promisit, postea verò cùm satisfacere tibi recusaret, conuenire eum volebas coram Iudice Ecclesiastico. Queritur, vtrum id iure fiat, an verò laicus ille exceptionem fori declinatoriam opponere possit. Respondet Bonifacius, causam hanc ratione appositi iuramenti pertinere ad forum Ecclesiasticum, quare laicum illum per censuram Ecclesiasticam præuiam monitione compellendum esse, vt fideiussorem suum indemnem seruet.

SVMMA R I V M.

1. *Ratione iuramenti appositi, causa qua aliàs ad forum seculare proprie spectaret, efficitur fori ecclesiastici.*
2. *Neque tamen appositio iuramenti mutat forum, ita vt causa ad solum ecclesiasticum Iudicem spectet; sed accumulatur forum foro, ita vt ad vtrumque Iudicem cognitio pertineat, sitque in optione actoris, coram quo debitorem conuenire malit.*

NOTANDVM I. Causa, quæ alioquin ad forum seculare proprie spectat, propter appositionem iuramenti efficitur fori ecclesiastici, ita etiam habetur in c. *Nonit.* 13. Exemplum habes hîc, nam fideiussor, si pro debitore soluere coactus fuit, actione mandati repetere potest omne damnum & interesse, ita vt indemnis seruetur. c. 2 *de fideiuss.* & ad id à Iudice seculari compelli debet debitor, si laicus sit, nisi is iurauerit, quòd vellet indemnem seruare fideiussorem, tum ratione periculi vitandi ad Iudicem Ecclesiasticum trahi potest.

Sed queritur, num appositio iuramenti mutet forum, ita vt causa ad solum Iudicem Ecclesiasticum spectet, an verò accumulatur forum foro, ita vt ad vtrumque Iudicem cognitio pertineat, & in arbitrio actoris sit, coram quo debitorem conuenire malit. priorem partem tenent Monachus & gl. finalis hîc. sed contrarium rectè docent hîc Andreas n. 9. Francus n. 9. quia licet Iudex secularis incompetens sit, si de iuramenti valore agatur, tamen si de iuramento constet, ad eius obseruationem compellere & perjurum punire debet. *l. Si quis. q. 1. c. de transact.* verum-

Verumtamen, si circa obseruationem iuramenti Ius Canonicum discrepet à ciuili, quia ciuile negat tale iuramentum necessario obseruandum esse, Canonicum autem affirmat, tum Iudex secularis sequi

debet Ius Canonicum; & ad id à Iudice Ecclesiastico per censuras compellendus est. 6. 2. De iurando, vbi ratio afferitur, quia periculum animæ vertitur.

TITVLVS III. DE LIBELLI OBLATIONE.

SI appareat Iudicem competentem, seu iurisdictione præditum esse, proximum est, vt libellus ei offeratur, & per hunc reo tradatur, vt sciat is, quid ab ipso petatur, sicuti explicauimus in c. *Dilecti*. 6. De iudiciis, idè post Titulum de foro competente, subiungitur iste de libelli oblatione.

CAPITVLVM I.

Ignarus.

PARAPHRASIS.

Cùm quidam Clerici vel monachi ad Synodum in monasterio S. Medardi habitam, accusationem deferrent, Ignarus Episcopus dixit eam secundum SS. Can. recipi non posse, nisi in scripto libello, quod cùm ipsi audissent, scripserunt, & Synodo porrexerunt.

SUMMARIUM.

1. Duplex est libellus, conuentionalis & querimonialis; ille in ciuilibus porrigitur, iste in criminalibus.
2. In quo differant hæc duæ libellorum species.
3. Libellus necessario offerri debet in ordinario iudicio, ita vt ad eius substantiam requiratur.
4. Iudicium summarium est, quod figuram seu solemnitatem ordinis iudicialis, videlicet libelli oblationem, liti contestationem, non requirit; sed ea tantum, quæ ad rei veritatem cognoscendam Iudici necessaria sunt.
5. Si causa exigat, potest Iudex iudicium ordinarium instituere, licet, absolute loquendo,

sufficeret summarium, etiam partibus inuitis; nisi Princeps aliter mandauerit.

6. Iudicia summaria institui solent ob duplicem rationem. Prima est, quòd tales cause sint, quæ celerem expeditionem postulant. Secunda, si modica sint, seu in quibus de paruo & facile reparabili præiudicio agitur.
7. Discrimen inter duos hos modos Summarij processus.
8. Modus formandi positiones.

NOT. I. Duplex est libellus, querimonialis & conuentionalis, secundum gl. ¹ verb. *reclamationis*. Conuentionalis libellus dicitur, qui in causis ciuilibus porrigitur, vt dixi in cit. c. *Dilecti*. querimonialis autem libellus, qui in causis criminalibus. De eo hic agitur, & in l. Libellorum. 3. ff. de accusat. quæ refertur in causâ. 2. q. 8.

Differunt hæc duæ libellorum species, quòd in conuentionali contineri debet conclusio seu petitio, sed in accusationis libello sufficit, si factum seu crimen, v. g. homicidij narretur adiunctis circumstantiis personæ, loci, temporis, sicuti præscribitur in cit. l. libellorum; nam cognito & probato crimine, Iudex ex officio pœnam imponere cogitur, seu, quam lex definiuit, seu quam ipse arbitrabitur, si definita non est. Ceterum si pœna applicanda sit actori v. g. iniuriam passo, tum ea in libello peti debet, similiter si iuxta consuetudinem regionis pœna seu multa partim fisco applicetur, & partim parti læsæ, tum etiam peti debet, & quidem absolute, vt pecuniaria pœna decernatur, nam exacta postea diuidetur inter fiscum & actorem, sicuti notauit Angelus. S. pœnalis. vers. vnum